

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 114/15
Luksemburg, 6 października 2015 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-308/14
Komisja / Zjednoczone Królestwo

Rzecznik generalny Pedro Cruz Villalón zaproponował oddalenie skargi Komisji przeciwko Zjednoczonemu Królestwu z zakresu zasiłków rodzinnych

Konieczność ochrony finansów przyjmującego państwa członkowskiego uzasadnia sprawdzanie, przy rozpatrywaniu wniosków o określone świadczenia socjalne, czy wnioskodawcy legalnie zamieszkują w tym państwie członkowskim, zgodnie z prawem Unii

Rozporządzenie nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego¹ ustanawia szereg wspólnych zasad, które powinny być przestrzegane w ustawodawstwach państw członkowskich z tej dziedziny. Zasady te gwarantują, że osoby korzystające ze swobody przemieszczania się i pobytu wewnątrz Unii nie zostaną pokrzywdzone przez różne systemy krajowe z powodu skorzystania z tego prawa. Jedną z tych wspólnych zasad jest zasada równości. W szczególnej dziedzinie zabezpieczenia społecznego zasada ta przejawia się zakazem dyskryminacji ze względu na przynależność państwową.

Do Komisji wpłynęły liczne skargi obywateli innych państw członkowskich zamieszkujących w Zjednoczonym Królestwie i podnoszących, że właściwe organy brytyjskie oddaliły ich wnioski o określone świadczenia socjalne ze względu na to, że nie przysługiwało im prawo pobytu w tym państwie. Komisja wniosła przeciwko Zjednoczonemu Królestwu skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, gdyż uznała, że ustawodawstwo tego państwa członkowskiego nie jest dostosowane do przepisów rozporządzenia nr 883/2004 w zakresie, w jakim wymaga sprawdzenia, czy osoby składające wnioski o określone świadczenia socjalne – w tym świadczenia rodzinne na dzieci oraz ulgę podatkową na dzieci², będące przedmiotem omawianej sprawy – przebywają zgodnie z prawem na jego terytorium. Komisja uważa, że wymóg ten jest dyskryminujący i sprzeczny z duchem rozporządzenia, które bierze pod uwagę wyłącznie miejsce, w którym wnioskodawca zwykle przebywa.

Odnosząc się do tych argumentów i powołując się na wyrok Brey³, Zjednoczone Królestwo podniosło, że przyjmujące państwo członkowskie może zgodnie z prawem uzależnić przyznanie świadczeń socjalnych obywatelom Unii od tego, by spełniali oni wymogi niezbędne do posiadania prawa pobytu na jego terytorium, ustanowione zasadniczo dyrektywą 2004/38⁴. Z drugiej strony, o ile Zjednoczone Królestwo przyznaje, że spełnienie wymogów dających prawo do rozpatrywanych świadczeń socjalnych jest łatwiejsze w przypadku obywateli brytyjskich, którzy z definicji posiadają prawo pobytu w tym państwie, o tyle twierdzi ono, że jego system krajowy nie jest dyskryminujący i że w każdym razie wymóg prawa pobytu jest proporcjonalnym środkiem mającym zagwarantować,

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166, s. 1)

² Zasiłek na dziecko („child benefit”) oraz ulga podatkowa na dziecko („child tax credit”) są świadczeniami pieniężnymi finansowanymi z podatków, a nie ze składek beneficjentów a ich wspólnym celem jest przyczynienie się do pokrycia wydatków rodzinnych. Dla celów przyznania obu tych świadczeń ustawodawstwo brytyjskie wymaga, żeby wnioskodawca przebywał w Zjednoczonym Królestwie. Wymóg ten jest spełniony jedynie wówczas, gdy: a) wnioskodawca fizycznie znajduje się w Zjednoczonym Królestwie; b) ma miejsce zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie oraz c) przysługuje mu prawo pobytu w Zjednoczonym Królestwie.

³ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 września 2013 r. w sprawie [C-140/12](#).

⁴ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77).

że świadczenia będą wypłacane osobom wystarczająco zintegrowanym w Zjednoczonym Królestwie.

W przedłożonej dzisiaj opinii **rzecznik generalny Pedro Cruz Villalón zaproponował, by Trybunał Sprawiedliwości oddalił skargę Komisji.**

Rzecznik generalny P. Cruz Villalón uznał za niewątpliwe, że rozpatrywane świadczenia są świadczeniami z zakresu zabezpieczenia społecznego w rozumieniu rozporządzenia nr 883/2004. Dokładniej, chodzi tu o świadczenia rodzinne, które przyznawane są automatycznie osobom spełniającym określone obiektywne wymogi, z pominięciem indywidualnej i dyskrecjonalnej oceny osobistych potrzeb oraz mają na celu zrekompensowanie obciążeń rodzinnych.

W przekonaniu rzecznika generalnego **ustawodawstwo Zjednoczonego Królestwa nie nakłada wymogu dodatkowego w stosunku do zwykłego przebywania, lecz chodzi tu o zbadanie zgodności z prawem pobytu w świetle prawa Unii** (konkretnie dyrektywy 2004/38) **w ramach przyznawania określonych świadczeń socjalnych**, niezależnie od rozporządzenia nr 883/2004.

Komisja podkreśla, że nawet jeżeli przyjąć, iż badanie zgodności z prawem pobytu może być niezależne od badania zwykłego przebywania, to w każdym razie Zjednoczone Królestwo narusza rozporządzenie nr 883/2004, gdyż uważa ona, że badanie to – przeprowadzane w związku z postępowaniem w sprawie przyznania świadczenia socjalnego – jest dyskryminujące, ponieważ nakłada wymóg mający zastosowanie wyłącznie do obywateli innych państw.

Rzecznik generalny P. Cruz Villalón przypomniał, że **prawo obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich podlega ograniczeniom i warunkom przewidzianym w prawie Unii.** Niektóre z tych warunków i ograniczeń są zawarte w dyrektywie 2004/38. I tak, wbrew twierdzeniom Komisji – która uważa, że pojęcie „zamieszkania” z rozporządzenia nr 883/2004 nie jest uzależnione od żadnego wymogu ustawowego – **przepisy dyrektywy 2004/38 regulujące swobodę przemieszczania się i pobytu w pełni obowiązują w kontekście rozporządzenia.** Takie stanowisko znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości, który tradycyjnie łączył dostęp do świadczeń socjalnych na równych warunkach z obywatelami przyjmującego państwa członkowskiego z „legalnością” pobytu wnioskodawcy na terytorium danego państwa⁵. Dlatego rzecznik generalny P. Cruz Villalón uznał, że **rozporządzenie nr 883/2004 zobowiązuje państwo członkowskie do przyznania świadczeń socjalnych, takich jak rozpatrywane w omawianej sprawie, tylko takiemu obywatelowi Unii, który zgodnie z prawem korzysta na jego terytorium ze swobody przemieszczania się i pobytu, to jest spełnia wymogi ustanowione dyrektywą 2004/38.**

Rzecznik generalny przyznał, że istnieje różnica w traktowaniu obywateli brytyjskich i pozostałych obywateli Unii, ponieważ ci ostatni (w szczególności ci, którzy nie są aktywni ekonomicznie) będą musieli w większym zakresie ponieść niedogodności związane z poddaniem się procesowi sprawdzania legalności ich pobytu przez organy brytyjskie. W przekonaniu rzecznika generalnego P. Cruza Villalóna, mimo iż taką różnicę w traktowaniu można uznać za **pośrednią dyskryminację, to jest ona uzasadniona koniecznością ochrony finansów przyjmującego państwa członkowskiego**, co podnosi Zjednoczone Królestwo. Dodał, że **tego rodzaju postępowanie jest środkiem służącym upewnieniu się przez przyjmujące państwo członkowskie, że świadczenia socjalne nie będą przyznawane osobom, którym przyznawać ich nie ma ono obowiązku, ponieważ osoby te nie spełniają wymogów legalnego pobytu ustanowionych dyrektywą 2004/38.**

Pomimo iż w skardze Komisji nie był kwestionowany sposób dokonywania sprawdzeń w Zjednoczonym Królestwie, **rzecznik generalny P. Cruz Villalón zauważył, że w każdym razie nie zostało wykazane, że wspomniane państwo członkowskie nie przestrzega wymogów formalnych i materialnych, jakie powinna spełniać taka weryfikacja**, wskazując w tej kwestii w

⁵ Wyroki: *Martínez Sala* (C-85/96; zob. [komunikat prasowy nr 32/98](#)), *Grzelczyk* (C-184/99; zob. [komunikat prasowy nr 41/01](#)), *Bidar* (C-209/03; zob. [komunikat prasowy nr 25/05](#)), *Trojani* (C-456/02), *ww. Brey* (C-140/12), *Dano* (C-333/13; zob. [komunikat prasowy nr 146/14](#)).

szczegółności, że ma ona miejsce tylko w razie wątpliwości oraz że nie domniemywa się, że wnioskodawcy przebywają na jego terytorium nielegalnie.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA : Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku.

Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedłożenia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106